

UDÁLOSTI

Krátké

Hrozí tropická vedra

VÝSTRAHA METEOROLOGŮ. Dnes čekají celé Česko tropické teploty, odpoledne překročí jednatřicet stupňů Celsia. Český hydrometeorologický ústav vydal výstrahu s nízkým stupněm nebezpečí pro všechny kraje. Na Moravě a ve Slezsku podle něj hrozí zvýšené riziko vzniku a šíření požárů. „Během týdne nečekáváme výraznější srážky, které by nebezpečí požárů snížily, proto bude varování v platnosti do odvolání,“ uvedli meteorologové. Foto: ČTK

Stanjura: Vláda počítá s navyšováním platů

Praha – Vláda počítá pro příští rok se zvýšením platů ve veřejném sektoru. Přidání ale bude nižší než o inflaci. V nedělním pořadu České televize Otázky Václava Moravce to řekl ministr financí Zbyněk Stanjura (ODS). O kolik by případně mohly výdělky pracovníků státních a veřejných služeb růst, ale nepřiblížil. Odbory žádají navýšení o inflaci už pro letošek, a to od července. Devět odborových svazů veřejné sféry je ve stávkové pohotovosti, další čtyři je podporují. Jednání předáků s lídry vládních stran by se mělo uskutečnit zítra. (čtk)

Obchodní domy spustily letní výprodeje

Praha – Tuzemská obchodní centra spustila letní výprodeje. Většinou potrvají zhruba do poloviny srpna a slevy budou postupně stoupat. Snížení cen by se nemělo lišit od předchozích let. Zájem o výprodeje centra očekávají vyšší než obvykle, a to především z důvodu rostoucí inflace a všeobecného zdražování. Vyplývá to z ankety ČTK mezi zástupci nákupních center. (čtk)

Senátu vadí některé výroky ombudsmana

Praha – Senát zkritizoval veřejného ochránce práv Stanislava Křečka za jeho výroky vůči menšinám a uprchlíkům, které označil za předsudečné a xenofobní. Vyzval ho k tomu, aby důsledně vystupoval v souladu se svým slibem vykonávat úřad ombudsmana nezávisle a nestranně. Křeček kritiku přijal s rozpaky a označil ji za pokus omezit právo vyjadřovat se. (čtk)

V Ďáblicích uctili oběti komunistického režimu

PIETA ZA OBĚTI KOMUNISMU. Na nedělním pietním aktu k uctění památky obětí komunistického režimu řečníci na Ďáblickém hřbitově v Praze ve svých projevech varovali před totalitními režimy. Každoroční akce u pomníku na čestném pohřebišti popravených a umučených politických vězňů a příslušníků druhého a třetího odboje se zúčastnili zástupci vlády, armády, velvyslanectví některých zemí nebo bývalí političtí vězni. (čtk)

Povinné balení jídla? V Česku jsou proti

Ve Španělsku zavádějí povinnost pro restaurace balit hostům zbytky jídla domů. Podle českých restaurátérů i zákazníků to je nesmysl.

JIŘÍ JANDA

Běžná situace. Host dostane v restauraci tradiční svíčkovou se šesti, ale dva z knedlíků už nedokáže sníst. Pokud se něco podobného stane, příštím roce ve Španělsku, musí v restauraci zbylé jídlo povinně zabalit domů. Uloží jim to vládou schválený zákon. Hospody a prodejny potravin tak mají podle plánu politiků bojovat s plýtváním jídlem.

V Česku se zatím o ničem podobném nemluví, ačkoli i zde podle odhadu statistik končí v koši až třetina vyprodukovaných potravin. Každý Čech ročně v průměru vyhodí téměř šedesát kilogramů jídla, dalších osm tisíc tun ho v popelnicích odváží z tuzemských restaurací a fastfoodů.

Podle zástupců českých restaurací a spotřebitelských

organizací oslovených Deníkem je přesto podobné nařízení jako ve Španělsku zbytečné. Plýtvání potravinami v restauracích by zamezilo spíš zjednodušení pravidel pro možnost darovat neprodané jídlo charitativním organizacím. „Restaurace by toto jídlo nemusely vyhazovat a lidé v sociálně obtížné situaci by se dostali ke kvalitní stravě,“ uvedl prezident Svazu obchodu a cestovního ruchu Tomáš Prouza.

Majitelé restaurací navíc tvrdí, že doby, kdy se vyhazovala spousta jídla, už jsou dávno pryč. „Třeba u nás ve firmě nevyhazujeme skoro nic,“ ujistil Luboš Kastner ze skupiny Hospodská, který hostinské zastupuje v Asociaci malých a středních podniků a živnostníků.

Restauratéři podle něj zlepšili plánování, kromě toho jim úspory přináší moderní technologie. Hlavně kvalitnější mrazáky a zařízení na vakuování jídla. „Samozřejmě že těm, kdo nejsou inovativní a na technologiích šetří, může připadat jednodušší jídlo vyhodit,“ připustil Kastner.

Po balení nedojedených porcí při každém odchodu z hospody zatím nevolají ani zákazníci. „Kdyby mi zbyly dva knedlíky s omáčkou a povinně by mi je zabalili, stejně to hned po odchodu z restaurace hodím do prvního koše na odpadky. Je to naprostý nesmysl,“ prohlásil programový ředitel Sdružení českých spotřebitelů Libor Dupal.

Pokud si chce zákazník zbytek jídla odnést, číšníci u nás mu v tom nebrání. „Ještě nikdy jsem se nesetkal s tím, že by mi jídlo nezabalili,“ řekl Dupal.

Kastner připomněl, že při povinném balení zbytků by se každé jídlo lidem prodálo za přibližně o dvacet korun. Jedna papírová krabice, která se od července bude muset používat místo dosavadních plastových, stojí kolem patnácti korun. Další peníze stojí papírová taška na odnos.

Restaurace si přitom kvůli rostoucím cenám energií i suroviny a jejich promítnutí do ceny jídla často stěžují na odliv hostů už nyní. V poslední době pak narůstá právě i cena obalů.

Za většinou potravinového odpadu stojí podle Prouzy hlavně domácnosti. Je proto přesvědčen, že cestou k menšímu plýtvání může být jen snaha lidí, aby ušetřili. „Jednotlivci i rodiny musí pochopit, jaký konkrétní přínos pro ně může mít správné používání potravin,“ prohlásil.

Ideálním řešením jsou podle Prouzy například stále populárnější potravinové sbírky. „Obchodní řetězce nainvestovaly během posledních let do aktivní spolupráce s potravinovými bankami až sto milionů korun a celkové roční množství darovaného zboží z jejich strany činí téměř pět tisíc tun,“ připomněl Prouza.

MOSTECKÝ deník

Demolici litvínovského paneláku doprovázel festival

Litvínov – Čtyřicetiletý Jakub stojí na chodníku pod zdevastovaným panelákem a přes plot pozoruje demolici sousedního opuštěného domu s devíti vchody. Chlap jako hora má na ramenech batole a kolem něj stojí další členové jeho rodiny. „Vrátil jsem se, abych ukázal svým dětem, kde jsem byl,“ říká bývalý starousedlík z litvínovského sídliště Janov, který už léta žije na samotě v lesnatých kopcích nad sociálně vyloučenou lokalitou.

Panelák, ze kterého se s rodiči odstěhoval ve svých čtyřech letech, sice stále stojí,

ale je prázdný a vyrabovaný. Bourá se vedlejší větší bytový dům, na který se jako malé dítě koukal z druhého patra.

Jeho babička, sudetská Němka, žila ve starém rodném domě kousek od místa, kde teď stroje rvou z odhalených ložnic kusy betonu. Tehdy ještě panelákové sídliště nestálo a svahu vládly ovocné sady. Ty později v éře socialismu ustoupily panelákům, do nichž se stěhovali i lidé z vesnic bouřaných kvůli těžbě uhlí.

Po privatizaci bytů začal Janov upadat a proměnil se v ghetto. Do oprav vyliďně-

ných činžáků plných odpadu a trosk se nikomu nechce.

Zatímco ve spodní části sídliště mizí panelák, o pár set metrů výš chtějí dát streetartoví umělci najevo, že Janov dál žije kulturou. Je to součást druhého ročníku Ghettofestu, který organizuje neziskovka MY Litvínov a který se náhodou koná v termínu demolice. V sídlišti je to nezvyklý kontrast.

Spolek uspořádal festival s přáteli ze Sousedského domu Libuše.

„Chceme jím aspoň na jeden den proměnit sídliště

z vyloučené lokality na místo, kam za zábavou zajedou i přespolní,“ sdělila pořadatelka Anna Wünschová.

Před 400 lety začaly čarodějnické procesy

PETR KRŇÁVEK

Návštěvníci, kteří míří do proslulých jesenických lázní, mijí ve stoupání z města nenápadný lesík. Kdo odbočí z hlavní silnice na šterkovou zkratku, všimne si po pár krocích mohutného památníku. Minulý týden v úterý se u něj konala malá pieta. Ten den totiž uplynulo čtyři sta let od chvíle, kdy před soudem stanula Barbora Schmieďová z Jeseniku, podezřelá z praktikování čarodějnickví. Následně procesy byly nejstrašnější etapou historie Jesenicka. Zemřít při nich mohlo až přes tři sta žen. V pozdním jaru 1622 se v malém městečku Jeseník

ŘÁDĚNÍ ČARODĚJNIC. Expozice čarodějnických procesů ve Vlastivědném muzeu Jesenicka přibližuje i dobové představy o působení čarodějnic. Foto: Deník/Petr Krňávek

stalo několik zvláštních událostí. Těsně po sobě vypukly dva požáry, uhynulo také podezřele mnoho krav. Ve stejné době byla vlastním manželem udána místní Schmieďová, že ho trávila a způsobila mu škodlivým kouzlem nemoc. Muž krátce nato zemřel.

Když stanula před konšelským soudem v Nyse, u prvního výslechu všechna obvinění popřela. Následně však prošla všemi stupni mučení, byla pálena ohněm a nakonec podlehla. A jmenovala další ženy. „Bylo jich hlavních šest, jež s ní byly při zařikávání krav, které s ní v podobě koček nepozorovaně kravám odebíraly mléko, se kterými vyrážela na sabaty na vozech. Všechny pomazané na celém těle kouzelnou masťou, vyro-

benou z rozemletých ropuch. Svými kouzly ničily a škodily,“ vyličila tehdejší obvinění v publikaci o procesu historička Michaela Neubauerová.

Soud se skupinou žen trval po zbytek roku 1622. Jednalo se však jen o začátek šedesát let trvajících procesů.

Jejich nejsilnější vlna nastala v letech 1651 až 1652. Rostoucí počet popravených i náklady související s procesy však vyvolávaly nespokojenost u vřatslavského biskupa. Ten nakonec v březnu 1652 rozkázal dále nezatýkat a případy uzavřít do Velikonoc. I tak si tato vlna vyžádala životy až 220 lidí.

Celkově bylo za éru čarodějnických procesů na Jesenícku zatčeno, vězněno a popraveno až 314 lidí.